Från: Naturvårdsverket
Till: Regelrådet
Ärende: Remiss: Föreskrifter om fastställande av produktavgiftens storlek
Datum: den 28 juni 2024 14:59:38

Du får inte e-post ofta från noreply@naturvardsverket.se. Se varför det här är viktigt.

Informationsutskick Webbversion

Nu finns ett förslag till föreskrifter om fastställande av produktavgiftens storlek

Naturvårdsverket översänder härmed remiss gällande nya föreskrifter om fastställande av produktavgiftens storlek. Synpunkter på föreslagna föreskrifter och tillhörande konsekvensutredning ska lämnas till Naturvårdsverket per e-post senast den 20 september 2024.

Dela gärna med er av denna remiss till andra som kan tänkas påverkas av de

föreslagna föreskrifterna.

Remisser (naturvardsverket.se)

Synpunkterna skickas till registrator@naturvardsverket.se. Ange diarienummer NV-01230-23 i ämnesraden.

För sakfrågor som rör förslaget kontakta kundtjanst@naturvardsverket.se.

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

MISSIV
2024-06-28

Ärendenummer
NV-01230-23

Remiss av Naturvårdsverkets föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram föreskifter som fastställer produktavgiftens storlek enligt 14§ förordning (2021:1002) om nedskräpningsavgifter. Produktavgiften ska betalas av producenter för vissa engångsplastprodukter och är en del av nedskräpningsavgifterna. De föreslagna föreskrifterna redogör produktavgiftens storlek för de engångsplastprodukter som berörs för år 2024.

Bakgrund

Som en del i genomförandet av engångsplastdirektivet 2019/904 ska berörda producenter årligen betala en produktavgift. Produktavgiften ska betalas för olika engångsplastprodukter som är vanligt förekommande vid nedskräpning och ska gå till att ersätta kommunernas kostnader för att städa nedskräpningen av dessa produkter. Naturvårdsverket har nu tagit fram föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek för år 2024 enligt förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter.

Hur beräkningen av den avgift som producenterna ska betala för respektive engångsplastprodukt ska göras framgår av 12 och 13 §§ i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter. Beräkningen baseras på uppgifter om kommunernas kostnader, resultat från skräpmätningar och uppgifter om antal produkter som släppts ut på den svenska marknaden. Produktavgiftens storlek varierar mellan 0,06 och 2,74 öre. Muggar som är en engångsplastprodukt har lägst avgift medan tobaksvaror med filter och filter för tobaksvaror har högst avgift.

Eftersom det framgår hur produktavgiften ska tas fram i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter har Naturvårdsverket ingen möjlighet att i föreskriften påverka vare sig utformningen av produktavgiften eller hur nivån på avgiften ska beräknas. Det finns därmed inget handlingsutrymme för att ta fram alternativa utformningar av föreskriften och inte heller ges det något utrymme för ett alternativ till en föreskrift.

Under hösten 2023 har berörda aktörer fått möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast till föreskrifter samt konsekvensutredningen. Totalt inkom 17 yttranden som Naturvårdsverket omhändertagit i arbetet med det slutliga förslag till föreskrift samt konskevensutredning.

BESÖK: STOCKHOLM – VIRKESVÄGEN 2
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Förslag i korthet

Naturvårdsverkets föreskrifter fastställer produktavgiftens storlek för år 2024 och innebär att en producent ska betala en produktavgift;

1. med 0,132 öre för varje engångsplastlock till en mugg,
2. med 0,935 öre för varje flexibelt omslag,
3. med 0,334 öre för varje matlåda som är en engångsplastprodukt,
4. med 0,0595 öre för varje mugg som är en engångsplastprodukt,
5. med 0,165 öre för varje annan dryckesbehållare än plastflaskor för dryck som rymmer mindre än 0,6 liter,
6. med 2,74 öre för varje tobaksvara med filter och
7. med 2,74 öre för varje filter.

Synpunkter på förslaget

Synpunkter på föreskrifter och tillhörande konsekvensutredning ska lämnas till Naturvårdsverket per e-post senast den senast den **20 september 2024**. Ange diarienummer NV-01230-23 i ämnesraden.

Synpunkter ska skickas till registrator@naturvardsverket.se

Beslut om denna remiss har fattas av avdelningschef Ingela Hiltula efter föredragning av enhetschef Maria Elander

Vid den slutliga handläggning har i övrigt deltagit handläggare Petra Selander, handläggare Ambjörn Lätt samt samhällsekonom Linda Hellblom

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Ingela Hiltula

Maria Elander

Sändlista

Remittering av Naturvårdsverkets förskrifter som fastställer produktavgiftens storlek

Convenience Stores Sweden

DLF- dagligvaruleverantörers förbund

Ekonomistyrningsverket

IKEM - Innovations- och kemiindustrierna i Sverige AB

Kammarkollegiet

Kommerskollegium

Konkurrensverket

KTF - Kemisk Tekniska Företagen

Livsmedelsföretagen

Naturskyddsföreningen

Philip Morris International

Skogsindustrierna

Småföretagarnas Riksförbund

Svensk dagligvaruhandel

Svensk Handel

Svenskt näringsliv

Svenskt Producentansvar AB

Svenska Tobaksleverantörsföreningen

Sveriges Kommuner och Regioner

Sveriges konsumenter

Regelrådet

Tailor-Made Responsibility (TMR AB)

Visita

WWF Sverige

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SÄNDLISTA
2024-06-28

Ärendenummer
NV-01230-23

Sändlista

Remittering av Naturvårdsverkets förskrifter som fastställer produktavgiftens storlek.

1. Convenience Stores Sweden
2. DLF- Dagligvaruleverantörers förbund
3. Ekonomistyrningsverket
4. IKEM - Innovations- och kemiindustrierna i Sverige AB
5. Kammarkollegiet
6. Kommerskollegium
7. Konkurrensverket
8. KTF - Kemisk Tekniska Företagen
9. Livsmedelsföretagen
10. Naturskyddsföreningen
11. Philip Morris International
12. Skogsindustrierna
13. Småföretagarnas Riksförbund
14. Svensk dagligvaruhandel
15. Svensk Handel
16. Svensk Näringsliv
17. Svenskt Producentansvar AB
18. Svenska Tobaksleverantörsföreningen
19. Sveriges Kommuner och Regioner
20. Sveriges konsumenter
21. Regelrådet
22. Tailor-Made Responsibility (TMR AB)
23. Visita
24. WWF Sverige

BESÖK: STOCKHOLM – VIRKESVÄGEN 2
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek;

NFS 201
Utkom från trycket den

beslutade den xxxx-xx-xx

Naturvårdsverket föreskriver[1] följande med stöd av 14 § förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter.

Tillämpningsområde

1 § I dessa föreskrifter bestäms storleken på den produktavgift som avses i 12 § förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter.

Produktavgiftens storlek

3 § För år 2024 ska en producent betala en produktavgift

1. med 0,00132 sek för varje engångsplastlock till en mugg,
2. med 0,00935 sek för varje flexibelt omslag,
3. med 0,00334 sek för varje matlåda som är en engångsplastprodukt,
4. med 0,000595 sek för varje mugg som är en engångsplastprodukt,
5. med 0,00165 sek för varje annan dryckesbehållare än plastflaskor för dryck som rymmer mindre än 0,6 liter,
6. med 0,0274 sek för varje tobaksvara med filter, och
7. med 0,0274 sek för varje filter.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön

UTKAST

Dessa föreskrifter träder i kraft den xx xx 2024.

GENERALDIREKTÖR

Avdelningschef

Kretsloppsavdelningen

Konsekvensutredning gällande Naturvårdsverkets föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek

Innehåll

Sammanfattning 2

1. Inledning 3

1.1. Förändringar i förordning om nedskräpningsavgifter som påverkar föreskrifterna om produktavgiftens storlek. 3

2. Problem och alternativa lösningar 4

2.1. Bakgrund 4

2.2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå 5

2.3. Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas 6

2.4. Beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå 6

3. Naturvårdsverkets föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek 6

3.1. Beräkning av produktavgiften 7

3.2. Årlig revidering av föreskriften 10

4. Rättsliga förutsättningar 11

4.1. Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på 11

4.2. Föreskriftens överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen 11

5. Konsekvenser till följd av produktavgiften 12

5.1. Uppgifter om vilka som berörs och vilka konsekvenser det medför 12

5.2. Konsekvenser för berörda producenter 15

5.2.1. Övergripande konsekvenser för berörda producenter 16

Tidsåtgång, administrativa konsekvenser och eventuella förändringar i verksamheten 16

Påverkan på konkurrensförhållanden 17

Hänsyn till små företag vid reglernas utformning 17

5.2.2. Direkta ekonomiska konsekvenser för berörda producenter 17

5.3. Konsekvenser för konsumenter 23

5.3.1. Konsekvenser till följd av produktavgifter på tobaksvaror och filter 23

5.3.2. Konsekvenser till följd av produktavgifter för övriga engångsplastprodukter 24

5.4. Konsekvenser för grossister, återförsäljare och verksamheter som använder de avgiftsbelagda produkterna i sin verksamhet 24

5.5. Konsekvenser för miljön 26

5.6. Konsekvenser för övriga 26

6. Tidpunkt för ikraftträdande och informationsinsatser 26

7. Utvärdering av föreskriften 27

Sammanfattning

Som en del i genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet) ska berörda producenter årligen betala en produktavgift. Produktavgiften ska betalas för olika engångsplastprodukter som är vanligt förekommande vid nedskräpning och ska gå till att ersätta kommunernas kostnader för att städa nedskräpningen av dessa föremål. Naturvårdsverket har nu tagit fram de föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek för år 2024 enligt förordning (2021:1002) om nedskräpningsavgifter.

Avgiften för 2024 varierar mellan 0,0595 och 2,74 öre. Muggar som är en engångsplastprodukt har lägst avgift medan tobaksvaror med filter och filter för tobaksvaror har högst avgift. Storleken på avgiften beror dels på kommunernas kostnader för nedskräpning, föremålens förekomst i nedskräpning, dels mängden produkter som producenterna sätter på marknaden under ett år. Antalet producenter som var anmälda och hade rapporterat under 2023 till Naturvårdsverket var 259 stycken. Flera av dessa betalar produktavgift för flera olika engångsplastprodukter. Det är ett mindre antal anmälda producenter som släppt ut eller tillhandhållit en relativt stor mängd av de engångsplastprodukter som omfattas av produktavgift på marknaden och därmed betalar en totalt sett relativt stor avgift. Samtidigt är det relativt många ankternmälda producenter som släppt ut eller tillhandahållit en relativt liten mängd produkter på marknaden. Det är 9 producenter som ska betala en totalt avgift på mer än 1 miljon kronor per producent under 2024. Det är samtidigt 137 producenter som ska betala en total avgift under 2024 som är lägre än 1 000 kronor per producent.

Producenterna förväntas i stor utsträckning föra den kostnad som produktavgiften innebär vidare till slutkonsumenten. Dels för att avgiften per produkt är väldigt liten och dels för att det i många fall är svårt att hitta motsvarande produkter utan plast. Med den utveckling som pågår kan det dock på längre sikt vara så att användningen av de engångsplastprodukter som omfattas av produktavgift i stället kommer att ersättas av alternativ utan plast. På kort sikt förväntas dock kostnaden föras vidare till slutkonsument. Det skulle innebära kostnadsökningar på cirka 177 miljoner kronor för slutkonsumenterna. Kostnaderna förväntas öka mest för de som konsumerar tobaksprodukter.

1. Inledning

Föreskriften fastställer storleken på produktavgiften för olika engångsplastprodukter som är vanligt förekommande vid nedskräpning. Produktavgiften ska betalas årligen för de berörda produkter som en producent släppt ut eller tillhandahållit ut på den svenska marknaden. Närmare bestämmelser om produktavgiften inklusive Naturvårdsverkets bemyndigande att ta fram aktuella föreskrifter finns i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter (nedan nedskräpningsförordningen), som är en del i genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet).

Föreskriften ska revideras årligen för att avgifterna ska fastställas utifrån aktuella uppgifter om kommunernas kostnader, antalet produkter som släppts ut eller tillhandahållits på marknaden och produkternas förekomst i skräpmätningar. Under 2025 ska produktavgiften utvidgas till att inkludera fler kategorier av engångsplastprodukter. Kategorierna är ballonger och våtservetter som innehåller plast.

1.1. Förändringar i förordning om nedskräpningsavgifter som påverkar föreskrifterna om produktavgiftens storlek.

Naturvårdsverket har till regeringen framställt att ändringar i förordningen (2021:1992) om nedskräpningsavgifter behöver ske gällande förpackningsproducenternas rapporteringsskyldighet (NV-04240-24). Myndigheten föreslår att begreppet *släppa ut på den svenska marknaden* ändras till *att tillhandahålla på den svenska marknaden* när det gäller de engångsprodukter som är förpackningar.

Naturvårdsverket vill med dessa ändringsförslag tydliggöra att det är de förpackningsproducenter som är rapporteringsskyldiga enligt förpackningsförordningen (2022:1274) som ska betala nedskräpningsavgifter. Vid framtagandet av föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek för engångsplastförpackningar är dessa kopplade till rapporteringsbestämmelserna i förpackningsförordningen. Naturvårdsverket anser att begreppet *släppa ut på marknaden* har använts felaktigt kopplat till hänvisningen om rapportering.

Nuvarande skrivning i nedskräpningsförordningen gör det därför omöjligt för Naturvårdsverket att ta ut nedskräpningsavgifter från förpackningsproducenter. Naturvårdsverkets framställan är ute på remiss hos regeringen och berörda aktörer kan inkomma med yttranden fram till 20 september[1]. Myndighetens bedömning är att om inte finns tydliga skäl till att förslaget om *att tillhandahålla på den svenska marknaden* inte bör användas så kommer förordningsändringarna att ske.

Därför har Naturvårdsverket i arbetet med föreskrifterna för produktavgiftens storlek arbetat med det som myndigheten bedömer vara intentionerna med bestämmelserna, att för engångsplastförpackningar beräkna produktavgiftens

[1] Remiss av Naturvårdsverkets framställan om ändringar i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter

storlek på det som tillhandahållits på den svenska marknaden. Ändringen påverkar inte beräkningen av produktavgiften, endast Naturvårdsverkets möjlighet att ta ut nedskräpningsavgifter från förpackningsproducenterna.

2. Problem och alternativa lösningar

2.1. Bakgrund

Den 5 juni 2019 fattade EU beslut om engångsplastdirektivet. Direktivet innehåller en rad åtgärder om hur medlemsländerna ska komma till rätta med vissa plastprodukters negativa påverkan på miljön. I artikel 8.2 c i direktivet ställs krav på att medlemsländerna ska säkerställa att producenter för vissa engångsplastprodukter ska täcka kostnader för att städa upp, transportera och behandla skräp från de produkter som omfattas. Medlemsländerna i EU måste införa dessa krav och åtgärder för att förebygga och minska plastens negativa inverkan på miljön i den nationella lagstiftningen.

Som ett led i genomförandet av direktivet publicerade Miljödepartementet promemorian *Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning*[2]. I denna föreslås en ny förordning för att uppfylla kravet på att producenterna ska täcka kommunernas kostnader för uppstädning, transport och behandling av vissa nedskräpade engångsplastprodukter, kommunernas kostnader för administration och planering av arbetet med nedskräpade engångsplastprodukter, rapportering samt informationsspridning.

I den beslutade nedskräpningsförordningen ska producenter som släpper[3] ut vissa engångsprodukter på den svenska marknaden årligen betala nedskräpningsavgifter till Naturvårdsverket. Nedskräpningsavgifterna består av två delar, en fast årsavgift som ska betalas från 2023 och en rörlig produktavgift (dvs. en avgift per engångsplastprodukt som ingår) som betalas från 2024. Genom produktavgiften tar producenterna det ekonomiska ansvaret för att hantera avfall som skräpar ner samt för att sprida information om nedskräpning och den negativa miljöpåverkan från nedskräpning.

Den rörliga produktavgiften ska fördelas till kommunerna som ersättning för att de städar upp avfallet från dessa engångsprodukter. Kommunerna ersätts också för att samla in och rapportera uppgifter till Naturvårdsverket och för att sprida information i syfte att minska negativ miljöpåverkan från nedskräpning av engångsplastprodukter.

Hur beräkningen av den avgift som producenterna ska betala för respektive engångsplastprodukt (d.v.s. den rörliga produktavgiften) ska göras framgår av 12 och 13 §§ i nedskräpningsförordningen. Beräkningen baseras på uppgifter om

[2] Miljödepartementet (2020), Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning, Promemoria, M2020/02035 http://www.regeringen.se/contentassets/af5bd8026ec545fa967abbad1cf36d03/promemoria-engangsplast.pdf

[3] Naturvårdsverket har framställt om att ändra denna paragraf så att tillhandhåller inkluderas, se avsnitt 1.1)

kommunernas kostnader för hantering av nedskräpning, resultat från skräpmätningar och uppgifter om antal produkter som släppts ut eller tillhandahållits på den svenska marknaden. De produktavgifter som producenterna betalar ska sedan fördelas till kommunerna som ersättning för deras arbete med nedskräpning. Nivån på ersättningen till kommunerna baseras på antalet folkbokförda i kommunen.

Sedan förordningen trädde i kraft har Naturvårdsverket till regeringen lämnat in två hemställningar med förslag på förordningsändringar. Regeringen har bemött Naturvårdsverket förslag till förordningsändringar enligt ärende NV-01441-23 och i mars 2024 uppdaterades nedskräpningsförordningen. Den senaste hemställan gäller förordningsändringar för kommuners ersättning och kan läsas mer om i ärende: NV-04240-24 samt på regeringens hemsida då förslaget är ute på remiss fram till 20 september[4].

2.2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Syftet med föreskriften är, som nämnts ovan, att fastställa nivåerna för produktavgiften som regleras i nedskräpningsförordningen. Det övergripande syftet med engångsplastdirektivet, där det regleras att producenterna ska ta det ekonomiska ansvaret för nedskräpning och informationsspridning om nedskräpning, är att minska negativ påverkan på miljön från nedskräpning av engångsplastprodukter i utomhusmiljöer.

Nedskräpning, dvs. skräp som kastats eller lämnats utomhus, ger upphov till många negativa konsekvenser. Konsekvenserna kan vara både miljömässiga, sociala och ekonomiska. Några av de problem som uppstår till följd av nerskräpning är:

- kemikalier och plaster sprids i naturen och skadar både människor och djur,
- slöseri med råvaror och energi eftersom skräpet inte materialåtervinns,
- negativa effekter på turistnäringen, handeln, företagandet och friluftslivet,
- plastrester återfinns i många havslevande djur exempelvis i fisk- och skaldjur, vilket innebär att plasten blivit en del av livsmedelskedjan,
- arbetet med nedskräpning medför stora kostnader för t.ex. uppstädning och förebyggande åtgärder.

Plast har en särställning bland de material som skräpar ner. Plast används överallt, är långlivad och kan ha giftiga och andra skadliga effekter. På grund av materialets långa livslängd ökar dessutom det nedskräpade plastavfallets påverkan år för år, allteftersom mer plast samlas i haven. Plasten bryts inte ner i naturlig miljö på överskådlig tid utan fragmenteras långsamt till mikroplast.

Genom att producenterna får ta det ekonomiska ansvaret ska de få incitament att arbeta med att förebygga nedskräpning av engångsplastprodukterna. En minskad

[4] Remiss av Naturvårdsverkets framställan om ändringar i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter

nedskräpning innebär lägre kostnader för kommunen att hantera nedskräpningen och därmed sänks produktavgiften som producenterna ska betala.

Den aktuella föreskriften behövs, som nämnts ovan, för att ange hur stor produktavgiften är för respektive produktkategori. En sådan reglering är en förutsättning för att det system för nedskräpningsavgifter som redan finns reglerat i nedskräpningsförordningen ska kunna tillämpas. Föreskriften är en förutsättning för att producenter ska kunna betala en avgift och för att kommunerna i nästa steg ska kunna få ersättning för sina kostnader.

2.3. Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Införs ingen föreskrift som fastställer produktavgiften så kommer inga produktavgifter att betalas in av producenterna och kommunerna kommer inte få ersättning för sina kostnader. Föreskriften är med andra ord en förutsättning för att systemet med nedskräpningsavgifter ska fungera.

Att inte ta fram en föreskrift innebär utöver att systemet med nedskräpningsavgifter inte genomförs så som förordningen föreskriver också att Sverige inte uppfyller de krav som ska vara genomförda enligt engångsplastdirektivet om att producenter för vissa engångsplastprodukter ska täcka kostnader för att städa upp skräp från de produkter som omfattas, se artikel 8.2 c i direktivet senast den 5 januari 2023.

Att inte uppfylla kraven i ett EU-direktiv innebär att kommissionen efter en granskning kan inleda ett överträdelseärende mot Sverige. Om bristerna då inte rättas till kan Sverige dömas i EU-domstolen och kan tvingas betala höga böter eller viten. Naturvårdsverket ser därför inte att det finns något alternativ till att ta fram föreskrifter som fastställer produktavgiften.

2.4. Beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå

Enligt 12 § i nedskräpningsförordningen ska Naturvårdsverket fastställa produktavgiftens storlek i föreskrifter. Hur produktavgiftens storlek ska bestämmas framgår i samma paragraf. Detta innebär att Naturvårdsverket inte har någon möjlighet att i föreskriften påverka vare sig utformningen av produktavgiften eller hur nivån på avgiften ska beräknas – det har redan fastställts i förordningen. Det finns därmed inget handlingsutrymme för att ta fram alternativa utformningar av föreskriften och inte heller ges det något utrymme för ett alternativ till en föreskrift.

3. Naturvårdsverkets föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek

Naturvårdsverket har i 3 § i föreskriften angett att för år 2024 ska en producent betala en produktavgift med ett visst belopp för varje angiven produkt. De produkter som räknas upp är de som finns angivna i 8 § nedskräpningsförordningen och som det enligt 9 § ska betalas produktavgift för från år 2024.

Den avgift i öre som anges för varje produkt har räknats fram utifrån de grunder för beräkning som finns angiven i 12 § andra stycket i nedskräpningsförordningen. Se nedan.

***12 §** Produktavgiftens storlek bestäms av Naturvårdsverket i föreskrifter som meddelas med stöd av 14 §.*

Produktavgiftens storlek ska bestämmas genom att kommunernas kostnader enligt 13 § fördelas mellan de produktkategorier som omfattas av produktavgiften enligt 9 §. Kostnaderna ska fördelas utifrån den andel varje produktkategori utgör av totalt antal föremål som uppmätts i den skräpmätning som ska göras enligt 31 §. Därefter ska kostnaden per produktkategori fördelas på varje enskild produkt inom produktkategorin genom att kostnaden delas med det totala antalet produkter i produktkategorin som släppts ut på den svenska marknaden under föregående kalenderår.[5]

3.1. Beräkning av produktavgiften

Beräkningen av produktavgiften enligt 12 § andra stycket kan sägas bestå av fem delmoment, samtliga med stöd i förordningens bestämmelser.

1. Kommuners inrapporterade städkostnader

Kommuner ska till Naturvårdsverket årligen rapportera de kostnader de haft för hantering av avfall som skräpats ned enligt 28 § i nedskräpningsförordningen. Dessa kostnader är grunden i beräkningen av produktavgiften.

Enligt 28 § ska kommunen rapportera kostnader för att städa upp avfall som skräpats ned, kostnader för administration och planering, kostnader för att samla in och rapportera uppgifter som ska lämnas enligt nedskräpningsförordningen och kostnader för att sprida information för att minska negativ påverkan på miljön från nedskräpning av engångsplastprodukter. Under 2023 har 227 kommuner rapporterat uppgifter om kostnader till Naturvårdsverket. Den totala kostnaden som kommunerna rapporterade in var 482 784 684 kr.

2. Fastställande av kommunernas kostnader

Utifrån kommunernas inrapporterade kostnader fastställer Naturvårdsverket kommunernas kostnader utifrån en rad olika parametrar. Det framgår av 10, 13 och 28 §§ i nedskräpningsförordningen. Kommuners kostnader fastställt utifrån den andel som utgörs av kostnader för de aktuella engångsprodukterna samt beräknat utifrån dessa engångsprodukters andel i den skräpmätning som utförts.

Naturvårdsverket har sedan tagit fram ett förslag på kommuners fastställda kostnader. Myndigheten har på sin webbplats[6] beskrivit metoden som används för att göra bedömning av kommuner kostnader. Till detta har kommuner och berörda producenter haft möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets beräkning av kostnader för fastställandet. Tiden för att inkomma med synpunkter var tre veckor och totalt inkom synpunkter från sju berörda aktörer.

Naturvårdsverket fastställt kommunernas kostnader till 177 miljoner kronor enligt 13§ nedskräpningsförordningen.

---

[5] Naturvårdsverket har framställt om att ändra denna paragraf så att tillhandhåller inkluderas, se avsnitt 1.1)

[6] Förslag på kommunernas fastställda kostnader avseende 2022 (naturvardsverket.se)

3. Nationella skräpmätningar

Vartannat år, med start 2023 utförs nationella skräpmätningar, enligt 31 § i nedskräpningsförordningen. Naturvårdsverket har gjort en upphandling och den aktör som utförde mätningarna under 2023 var Håll Sverige Rent. Resultaten visar hur stor andel av den totala mängden nedskräpade föremål som utgörs av avgiftsbelagda engångsplastprodukter.

Det är utifrån resultaten i skräpmätningen som den andel av kommunens totala inrapporterade kostnader som går till att hantera nedskräpade engångsplastprodukter uppskattas. Uppgifter om förekomsten av de avgiftsbelagda engångsplastprodukterna används för att fördela kommunens kostnader mellan de olika kategorierna i 31 § nedskräpningsförordningen. I tabell 1 nedan presenteras resultatet av den nationella skräpmätningen som genomfördes 2023.

Tabell 1. Rresultat utifrån Naturvårdsverkets nationella skräpmätning 2023.

Kategori	**Antal/10m^2**	**Andel av TOTAL, %**
1 Engångsplastlock till muggar	0,005	0,095%
2 Engångsplastlock till matlådor	0,004	0,088%
3 Flexibla omslag	0,420	8,643%
4 Matlådor som är engångsplastprodukter	0,032	0,651%
5 Muggar som är engångsplastprodukter	0,008	0,163%
6 Plastflaskor för dryck som rymmer mindre än 0,6 liter	0,003	0,063%
7 Plastflaskor för dryck som rymmer mer än 0,6 liter	0,001	0,012%
8 Andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter	0,003	0,058%
9 Andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mer än 0,6 liter	0,001	0,011%
10 Fimpar	2,329	47,896%
11 Tunna plastbärkassar	0,012	0,253%
12 Ballonger	0,009	0,179%
13 Våtservetter	0,011	0,222%
Övrigt skräp (exkl tuggummi)		
Övrigt skräp: varav övriga engångsplastprodukter	0,223	4,592%
Övrigt skräp: varav andra engångsprodukter (annat material än plast)	1,346	27,685%
Övrigt skräp: varav annat skräp	0,457	9,388%
TOTALT SKRÄP (exkl tuggummi)	**4,864**	**100%**
Tuggummi	1,330	

4. <u>Producenters inrapporterade uppgifter</u>

Producenter ska till Naturvårdsverket årligen rapportera uppgifter om antal artiklar som släppts ut eller tillhandhållits på svenska marknaden under föregående år, enligt 15 § nedskräpningsförordningen.

De producenter som berörs är de som släpper ut eller tillhandhåller produkter som omfattas av 8 § nedskräpningsförordningen. För varje produktkategori i 8 § har producenterna rapporterat mängden produkter som omfattas. Antal producenter som var anmälda och som rapporterade till Naturvårdsverket under 2023 var totalt 257 stycken.

5. <u>Beräkning av produktavgiften</u>
   a) Kommunernas kostnader (2) multipliceras med andelen skräp som utgörs av föremål från produktkategorierna i 8§ i förhållande till totala mängden nedskräpade föremål (3)
   b) Den totala kostnaden för hantering av avgiftsbelagda engångsplastprodukter (a) fördelas mellan respektive produktkategori i 8§ utifrån deras andel av mängden nedskräpade föremål (3).
   c) Produktavgiften beräknas genom att för respektive kategori i 8 § dividera kostnad (b) med de inrapporterade uppgifterna om antal produkter släppta eller tillhandahållna på svenska marknaden (4)

Bilderna nedan illustrerar hur produktavgiften tagits fram.

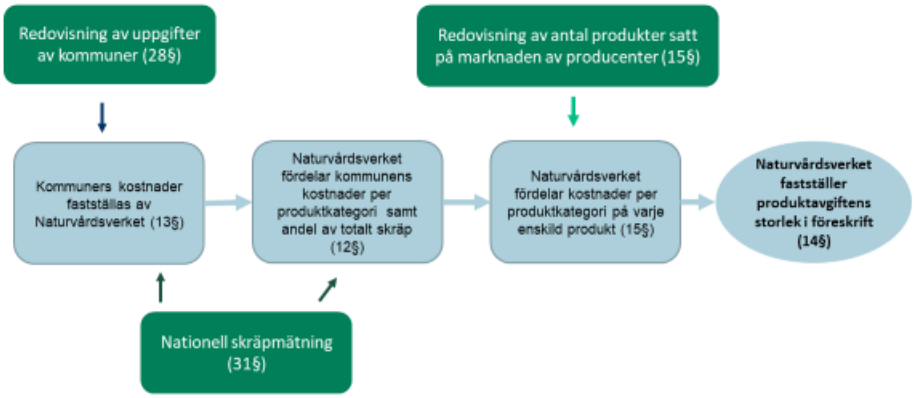

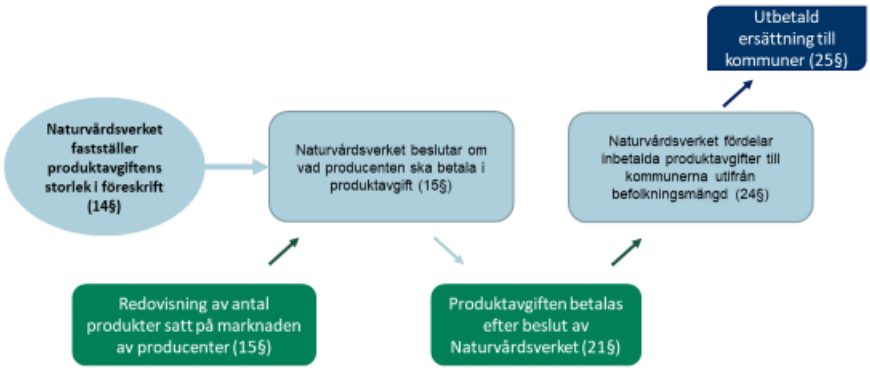

Utifrån ovan beräkningar har Naturvårdsverket beräknat följande produktavgifter[7] som de aktuella producenterna ska betala år 2024.

1. med 0,132 öre för varje engångsplastlock till en mugg,
2. med 0,935 öre för varje flexibelt omslag,
3. med 0,334 öre för varje matlåda som är en engångsplastprodukt,
4. med 0,0595 öre för varje mugg som är en engångsplastprodukt,
5. med 0,165 öre för varje annan dryckesbehållare än plastflaskor för dryck som rymmer mindre än 0,6 liter,
6. med 2,74 öre för varje tobaksvara med filter och
7. med 2,74 öre för varje filter.

3.2. Årlig revidering av föreskriften

Föreskriften ska revideras årligen. Det görs för att avgifterna ska fastställas utifrån aktuella uppgifter som så långt som möjligt återger realiteten av de kostnader som uppstår för att städa upp avfall som skräpas ner för de utpekade engångsplastprodukterna. Storleken på produktavgiften kommer därför naturligt att variera över tid. Under 2025 ska även produktavgiften utvidgas till att inkludera fler kategorier av engångsplastprodukter (våtservetter och ballonger).

Eftersom produktavgiften baseras på flera faktorer[8] kan andra krav påverka produktavgiftens storlek. Exempelvis kan förordning (2021:996) om engångsprodukter i viss utsträckning bidra till att påverka produktavgiftens storlek. Förordningens syfte är att minska nedskräpning och främja en cirkulär ekonomi. Kraven på att erbjuda servering i återanvändbara muggar och matlådor enligt 17–22 §§ är ett exempel på åtgärder för att minska nedskräpningen som förväntas leda till att dessa produkter minskar både i nedskräpningsmätningar och antalet produkter som släpps ut eller tillhandahållits på marknaden. Det

[7] Produktavgifterna är beräknade med tre värdesiffror, därför skiljer sig antalet decimaler åt å mellan produktkategorierna.
[8] Kommuners kostnader, antal producenter samt antal produkter som släpps ut eller tillhandhållits på den svenska marknaden och vartannat år, produkters förekomst i nedskräpningsmätningar.

finns även krav i den förpackningsförordning som EU beslutat som kan påverka användandet av engångsplastprodukter och därmed produktavgiften.
Därtill har respektive producentansvar för de avgiftsbelagda produkterna också utpekade mål för minskad nedskräpning och krav på att producenter effektivt ska bidra till att målet nås[9]. Även de kommunala avfallsplanerna ska innehålla mål och åtgärder för att förebygga nedskräpning[10]. En minskad nedskräpning förväntas leda till lägre kostnader för att städa upp produkterna som skräpats ner vilket på sikt bör reflekteras i avgifterna.

4. Rättsliga förutsättningar

4.1. Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Det anges i 14 § i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek, beräknad enligt 12 och 13 §§.

4.2. Föreskriftens överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Föreslagna föreskrifter syftar till att bestämma storleken på den produktavgift som det finns närmare bestämmelser om i nedskräpningsförordningen. Bestämmelserna i nedskräpningsförordningen utgör en del i genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet), artikel 8.2–8.4.

I förslaget till föreskrifter anges att en producent ska betala en produktavgift med ett visst i föreskriften angivet belopp för varje angiven produkt. De produkter som anges är de som nämns i 8 § nedskräpningsförordningen och som enligt 9 § ska betalas från år 2024. Som nämnts tidigare i denna konsekvensutredning innebär föreskrifterna inte några nya krav utöver att Naturvårdsverket genom föreskriften fastställer beloppen för respektive produkt, utifrån en i förordningen redan fastställd beräkning.

Nedskräpningsförordningen har regeringen tidigare bedömt vara i linje med kraven i engångsplastdirektivet och regeringen har inte heller anmält förordningen till kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Förordningen har inte heller bedömts innehålla några krav som är anmälningspliktiga enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

Med hänsyn till ovan och då föreskriften endast kommer att reglera storleken på produktavgiften finner Naturvårdsverket att det inte finns skäl att anmäla de nu

[9] 10–11 §§§ Förordning (2021:100) om producentansvar för våtservetter, 10–11 §§ Förordning (2021:999) om producentansvar för ballonger, 13–14 §§ Förordning (2021:998) om producentansvar för vissa tobaksvaror och filter samt 2 kap. 10–11 §§ Förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar
[10] 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall, NFS 2020:6, ISSN 1403-8234, beställningsnummer 15820-06.

aktuella föreskrifterna, vilka utgår från bestämmelserna i förordningen om nedskräpningsavgifter, till kommissionen.

5. Konsekvenser till följd av produktavgiften

I detta avsnitt framgår vilka som berörs av föreskriften och vilka konsekvenser som förväntas uppstå för de som berörs. Enligt förordning (2024:183) om konsekvensutredningar ska konsekvensutredningen innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget eller beslutet inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.

Eftersom Naturvårdsverkets handlingsutrymme är begränsat till att fastställa nivån på produktavgiften enligt en angiven metod saknas utrymme för att vidta sådana åtgärder i det här fallet. Naturvårdsverkets fastställande av kommunens kostnader för nedskräpning (se avsnitt 3.1) syftar till att de avgifter producenterna betalar inte ska överstiga kommunernas faktiska kostnader.

5.1. Uppgifter om vilka som berörs och vilka konsekvenser det medför

I första hand så berörs de producenter som är skyldiga att betala produktavgift. Avgiftsskyldig är den producent som släpper ut eller tillhandhåller någon av nedanstående produkter på den svenska marknaden:

- ***Engångsplastlock till muggar***
  Engångsplastlock är lock eller dricklock som är helt eller delvis gjorda av plast. Det är enbart engångsplastlock till muggar som omfattas av produktavgiften och det gör det oavsett om muggen de är avsedda för är en engångsplastprodukt eller av annan sort.

- ***Flexibla omslag***
  En förpackning som uppfyller nedanstående tre kriterier definieras som ett flexibelt omslag[11]:
  - Förpackningen är en engångsplastprodukt
  - Förpackningen är böjbar; förpackningen kan till exempel lätt böjas utan att brytas och lätt öppnas genom att det rivs, skärs, vrids eller dras isär
  - Förpackningen används till ett livsmedel som är avsett att ätas direkt ur förpackningen utan ytterligare beredning.

  Förpackningar som är flexibla omslag kan exempelvis innehålla färsk frukt och grönt, smörgåsar, glass, kakor, riskakor, nötter, snacks, torkad frukt, proteinbars, godis, choklad, chips och torkade charkuterier.

- ***Matlådor som är en engångsplastprodukt***
  Matlådor är förpackningar, med eller utan lock, som är formgjutna eller förblir mestadels oförändrade i formen efter att innehållet läggs till eller tas bort, samt används till snabbmat. En matlåda är en engångsplastprodukt om den är en engångsprodukt som helt eller delvis är gjord av plast.[12] Även pappers- eller kartongbaserade matlådor som

[11] Definitionen av ett flexibelt omslag finns i 1 kap. 12 § i förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar
[12] Se 6 och 8 §§ i förordningen (2021:996) om engångsprodukter).

har ett plastfoder eller en plastbeläggning på ytan omfattas av produktavgiften.

- ***Muggar som är en engångsplastprodukt***
  Definitionen av en mugg är ett glas, en kopp eller en mugg, med eller utan lock, som är avsedd för kalla eller varma drycker som vanligtvis dricks direkt ur kärlet. En engångsmugg är en mugg som är en engångsprodukt. En mugg är en engångsplastprodukt om det är en engångsprodukt som helt eller delvis består av plast[13]. Även pappers- eller kartongbaserade muggar som har ett plastfoder eller en plastbeläggning på ytan omfattas. Även engångsmuggar som inte är avsedda att fyllas vid ett försäljningsställe omfattas.

- ***Andra dryckesbehållare än plastflaskor för dryck som rymmer mindre än 0,6 liter***
  En dryckesbehållare är en plastflaska, en kompositförpackning eller ett annat kärl som är en engångsplastprodukt, rymmer högst tre liter, är avsedd för dryck och inte är en mugg[14]. När till exempel pappers- eller kartongbaserade dryckesbehållare har ett plastfoder eller en plastbeläggning så är de delvis gjorda av plast och omfattas av definitionen. Produktavgiften gäller inte för dryckesbehållare som är plastflaskor och som rymmer mindre än 0,6 liter.

- ***Tobaksvaror med filter***
  Med tobaksvaror avses produkter som kan förbrukas och som helt eller delvis består av blad och andra naturliga, bearbetade eller obearbetade delar av tobaksväxter[15] .Tobaksprodukten ska innehålla ett filter (se definition nedan) för att omfattas av produktavgift.

- ***Filter för tobaksvaror***
  Med filter avses de filter som är engångsplastprodukter och marknadsförs för användning med tobaksvaror eller används i kombination med tobaksvaror.[16]

Att släppa ut en produkt på marknaden innebär att för första gången tillhandahålla en produkt på marknaden i Sverige. Att tillhandahålla en produkt innebär att mot betalning eller gratis leverera en produkt för distribution, förbrukning eller användning på marknaden i samband med kommersiell verksamhet.[17]

Eftersom dessa producenter i stor utsträckning förväntas föra den kostnad som avgiften innebär vidare i kedjan till slutkonsumenten (se avsnitt 8.2) förväntas även konsumenter, i form av både hushåll och verksamheter att beröras. I

[13] 6 och 7 §§ i förordningen (2021:996) om engångsprodukter.
[14] 7 § i förordningen (2021:996) om engångsprodukter
[15] 9 § i förordningen (2021:998) om producentansvar för vissa tobaksvaror och filter
[16] 9 § i förordningen (2021:998) om producentansvar för vissa tobaksvaror och filter
[17] Se 5§ i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter samt Naturvårdsverket, Engångsplast och andra engångsprodukter, www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/engangsplast/#E1576726355 för ytterligare vägledning.

Sverige finns det enligt statistik från SCB 4,9 miljoner hushåll[18]. I SCB:s företagsregister finns 1,3 miljoner aktiva företag, myndigheter och organisationer registrerade.

Antalet unika producenter som berörs av föreskriften och som 2023 hade anmält sig och rapporterat till Naturvårdsverket är 259[19]. Flera av producenterna förekommer i mer än en produktkategori. Därför stämmer inte det totala antalet producenter med summan av antalet producenter i respektive produktkategori. Hur antalet producenter fördelar sig mellan de olika kategorierna redovisas under avsnitt 5.2.2 för respektive kategori av engångsplastprodukter. Det saknas uppgifter om hur många av producenterna som utgörs av företag, men sannolikt är i stort sett samtliga företag.

I kategorierna tobaksvaror med filter och filter för tobaksvaror fanns det 2023 fem anmälda producenter. Utifrån tillgänglig information har bedömningen gjorts att fyra av dessa fem företag klassas som stora enligt EU-kommissionens rekommendation[20]. Det femte företaget är i kategorin små företag. Uppgifter om storleken på de övriga producenter som berörs är svårare att få fram.

De aktörer som berörs är verksamma inom flera olika branscher. Som exempel kan nämnas restaurangbranschen, livsmedelsbranschen, dagligvaruhandeln, förpackningsbranschen, detaljhandel, konfektyrbranschen, bygg-och konstruktionsbranschen, sko-och klädesbranschen.

Samtidigt berör föreskriften endast aktörer som släpper ut eller tillhandhåller produkter som helt eller delvis innehåller plast på marknaden. Det vill säga bara en delmängd av aktörerna inom dessa branscher berörs. Det innebär att det inte är möjligt att använda företagsdatabasen som SCB tillhandhåller för att utifrån SNI-koder[21] ta fram uppgifter om antal anställda i de företag som berörs. Aktörerna finns inom flera olika SNI-koder där de endast utgör en liten delmängd av alla som ingår i den SNI-koden.

Utgångspunkten är därför att storleken på de berörda företagen inte borde skilja sig nämnvärt från hur fördelningen baserat på storlek (antal anställda) ser ut för företagandet i Sverige totalt sett.[22] Utifrån ett sådant antagande ser fördelningen utifrån storlek ut enligt nedan i tabell 2 för de berörda producenterna när producenter för tobaksprodukter och filter har räknats bort.

[18] SCB, 2024, Hushåll i Sverige, Senast uppdaterad: 2024-03-22, https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/hushall-i-sverige/, hämtad 2024-06-20.
[19] Antal redovisade producenter kan komma att ändras i den slutliga publiceringen på grund av att Naturvårdsverket fortfarande arbetar med underlaget.
[20] Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag, 2003/361/EG.
[21] SNI är en standard för svensk näringsgrensindelning.
[22] Ekonomifakta 2023, Företagens storlek, uppdaterad 2023-02-03, https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Foretagande/Naringslivet/Naringslivets-struktur/, hämtad 2023-06-29.

Tabell 2. Fördelningen utifrån storlek för de berörda producenterna när producenter för tobaksprodukter och filter har räknats bort.

Företagsstorlek (antal anställda)	Antal producenter
Enmansföretag (0)	190
Mikroföretag (1–9)	54
Små företag (10–49)	9
Medelstora företag (50–249)	2
Stora företag> 250	0
Totalt 0 -> 250	**254**

5.2. Konsekvenser för berörda producenter

Konsekvenserna för producenterna har delats upp i två olika avsnitt. De övergripande konsekvenserna redovisas i avsnitt 5.2.1 och under avsnitt 5.2.2 redovisas de direkta ekonomiska konsekvenserna för producenterna till följd av nivån på produktavgiften. Naturvårdsverket ser inte att den föreslagna föreskriften kommer att påverka företagen i några andra hänseenden utöver de som redovisas i dessa avsnitt.

Eftersom Naturvårdsverkets handlingsutrymme är begränsat till att ta fram en föreskrift som fastställer storleken på produktavgiften enligt den beräkningsmodell som anges i nedskräpningsförordningen finns det inga alternativa förslag som den föreslagna föreskriften kan jämföras med. Nedan redogörs därför endast för de konsekvenser som förväntas uppstå till följd av den fastställda produktavgiften.

Redan i dag har de berörda producenterna vissa kostnader förknippade med nedskräpningsavgiften. I analysen av konsekvenserna av produktavgiften behöver även dessa kostnader beaktas eftersom de är de totala kostnaderna kopplat till nedskräpningsavgifterna som kan påverka hur berörda aktörer agerar.

Alla berörda producenter betalar enligt nedskräpningsförordningen en årsavgift. För förpackningsproducenter vars produkter omfattas är årsavgiften 3 000 kronor och för producenter som släpper ut tobaksprodukter på marknaden är årsavgiften 6 000 kronor.

Producenter av de berörda produkterna ska även sedan 2023 årligen rapportera uppgifter till Naturvårdsverket. Den årliga rapporteringen om antal produkter bedöms i genomsnitt ta mellan 60 - 300 minuter för ett företag. Med en månadslön[23] på 37 350 kronor per månad innan skatt innebär det en kostnad på cirka 400 – 2 100 kronor per år för ett företag[24].

[23] Ett genomsnitt av genomsnittskostnaderna för inköps-och orderassistenter samt för marknads- och försäljningsassistenter inom privat sektor enligt SCB 2023, Genomsnittlig månadslön, tjänstemän privat sektor (SLP) efter yrke (4-siffrig SSYK 2012), ålder och kön. År 2014 – 2023, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__AM__AM0103__AM0103F/SLP3tSSYK412/

[24] Utöver månadslönen har schablonvärdet 1,84 använts för att inkludera semesterersättning, arbetsgivaravgifter och OH-kostnader i enlighet med Tillväxtverket 2017, Ekonomiska effekter av nya regler – Så beräknar du företagens kostnader, Info 0696, sid. 16-17.

5.2.1. Övergripande konsekvenser för berörda producenter

Tidsåtgång, administrativa konsekvenser och eventuella förändringar i verksamheten

Att företagen ska betala en produktavgift är redan fastställt i nedskräpningsförordningen. Nedskräpningsförordningen beslutades den 3 november 2021 och föregicks av ett remissförfarande där flertalet berörda aktörer fick möjlighet att lämna synpunkter. Naturvårdsverket bedömer att flertalet berörda producenter får anses ha haft en möjlighet att förbereda sig på att de kommer att behöva betala en produktavgift.

Eftersom produktavgiften i många fall förväntas föras vidare i kedjan för att slutligen betalas av den slutliga konsumenten (se avsnitt 5.3) förväntas föreskriften innebära ett behov av att uppdatera priserna för de produkter som görs. Det är dock något som sker regelbundet även idag. Rapporteringen av antalet produkter gjordes för första gången under 2023. Den föreslagna föreskriften förväntas därmed inte innebära några ökade administrativa kostnader för producenterna. Att hantera en betalningsavi från Naturvårdsverket för produktavgiften anses innebära en försumbar administrativ kostnad för de berörda producenterna.

Produktavgiften kommer att medföra en kostnad för de producenter som släpper ut eller tillhandhåller de berörda engångsplastprodukterna på marknaden. Eftersom produktavgiften gäller för alla producenter som släpper ut eller tillhandhåller de aktuella engångsplastprodukterna på marknaden och avgiften per produkt inte är så stor i förhållandet till priset på produkten så förutsätts det att producenterna i stor utsträckning har möjlighet att föra kostnaden vidare i ledet mot slutkonsument. Därför bedöms föreskriften inte direkt leda till att de berörda producenterna måste vidta några förändringar i verksamheten till följd av föreskriften.

En del av de verksamheter som använder de aktuella engångsplastprodukterna för att förpacka/servera innehållet till slutkonsumenten i kan dock komma att välja att ersätta engångsplastprodukterna med produkter av annat material, övergå till flergångsprodukter eller arbeta förebyggande mot nedskräpning (tex, genom pantsystem, information, nudging).

Hur företagen kommer att agera beror bland annat på antalet produkter de släpper ut eller tillhandhåller på marknaden, storleken på den totala avgiften, kostnader för årsavgift och rapportering, tillgången på och kostnaden för att gå över till andra alternativ, kostnaden för att arbeta förebyggande samt vilka krav som ställs/incitament som ges i annan lagstiftning när det gäller förpackningar och engångsprodukter.

Under förutsättning att de ökade kostnaderna kan föras vidare till slutkonsument så förväntas inte föreskriften påverka antalet arbetstillfällen, arbetsförutsättningar eller påverka företagen i andra avseenden. Eftersom avgiften endast är mellan 0,0595 och 2,74 öre per produkt förväntas inte konsumenter ändra sina beteenden i någon betydande utsträckning som innebär konsekvenser för företagen i form av minskad försäljning.

Påverkan på konkurrensförhållanden

Föreskriften bedöms inte påverka de berörda producenternas inbördes konkurrensförhållanden på den svenska marknaden. Eftersom föreskriften omfattar alla producenter som släpper ut eller tillhandhåller berörda engångsplastprodukter på marknaden i Sverige förväntas föreskriften inte heller påverka företagens konkurrensförhållanden på marknader utanför Sverige.

Eftersom det bara är produkter som är helt eller delvis gjorda i plast som berörs kan konkurrensen för berörda producenter försämras i förhållande till producenter som släpper ut eller tillhandhåller motsvarande varor i andra material på marknaden (inom de kategorier där det finns produkter i alternativa material). I vissa fall kan de producenter som berörs även vara producenter för motsvarande produkter av andra material.

Produktavgiften kommer utöver befintliga kostnader för rapportering, tillsynsavgifter och årsavgift, innebära ökade kostnader för berörda producenter, men eftersom det bedöms att de har en möjlighet att föra kostnaderna vidare till slutkonsumenten bedöms det inte påverka konkurrensförhållandena mellan olika företag i samma bransch.

Hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det finns inte i nedskräpningsförordningen eller i någon annan förordning med koppling till den aktuella produktavgiften några möjligheter att ta särskild hänsyn till små företag. Eftersom avgiften sätts per produkt så blir den totala kostnaden proportionerlig mot hur många produkter ett företag släpper ut eller tillhandhåller, oavsett företagets storlek.

Under antagandet att små företag sätter få engångsplastprodukter på marknaden betalar de en totalt sett en lägre produktavgift. Eftersom även produkter från mindre företag bidrar till nedskräpningen finns det inga tydliga argument som talar för att de ska undantas avgift eller att någon särskild hänsyn borde tas.

Det finns inte heller någonting som tydligt talar för att förutsättningarna att övergå till produkter i andra material skiljer sig åt beroende på storlek på företaget. Förutsättningarna att övergå till flergångsalternativ kan vara svårare för små företag.

Men generellt förväntas de företag som sätter ett mycket litet antal produkter på marknaden göra en förändring i verksamheten om kostnaden som det innebär, bedöms vara motiverad utifrån de kostnader som nedskräpningsavgiften i stort medför (kostnader för rapportering, årsavgift och produktavgift. I nuläget är det 137 producenter som har en total produktavgift som är lägre än 1 000 kronor.

5.2.2. Direkta ekonomiska konsekvenser för berörda producenter

Under respektive produktkategori används försäljningsstatistik från SCB för att redovisa hur försäljningen av produkter som kan vara förpackade i de engångsplastprodukter som omfattas av produktavgifterna har sett ut under de senaste åren.

I tabell 3 nedan redovisas antalet producenter som har anmält sig till Naturvårdsverket samt hur många produkter som dessa producenter tillhandahöll eller släppte på marknaden under 2022 för respektive engångsplastprodukt som omfattas av produktavgiften.

Tabell 3. Antal producenter och mängden engångsplastprodukter som dessa släppte ut eller tillhandhöll på marknaden under 2022 (avrundat till närmsta 1000-tal)

	Antal producenter anmälda till Naturvårds-verket	**Antal produkter som släppts ut/tillhandahållits på marknaden under 2022**	**Genomsnitt (antal produkter/ producent**	**Median (antal produkter/ producent)**
Lock till muggar	50	221 447 000	4 429 000	40 000
Flexibla omslag	125	2 843 678 000	22 749 000	1 000 000
Matlådor	83	681 185 0004	8 207 000	54 000
Muggar	77	843 426 000	10 954 000	156 000
Andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter,	36	108 254 000	3 007 000	31 000
Tobaksvaror med filter + filter	6	5 387 585 000	897 931 000	578 717 000
Totalt	**377**	**10 085 575 000**	**38 940 000**	**201 000**

Antalet unika producenter som anmält sig till Naturvårdsverket och ska betala produktavgift under 2024 är 259. Av dessa så förekommer 77 i mer än en produktkategori. För alla kategorier utom tobaksvaror och filter ovan är det tydligt att det finns ett fåtal producenter som sätter många produkter på marknaden och många producenter som sätter ett i sammanhanget mycket litet antal produkter på marknaden.

I tabell 4 nedan redovisas hur mängden produkter som en producent har tillhandhållit på marknaden fördelas mellan förpackningsproducenterna. I redovisningen har inte tobaksvaror med filter och filter för tobaksvaror inkluderats. Detta eftersom antalet producenter är få och fördelningen över hur många produkter de släppt ut på marknaden är relativt jämn.

Tabell 4. Fördelning av hur många produkter producenterna släppt eller tillhandahållit på marknaden under 2022. Undantaget tobaksprodukter med filter och filter för tobaksvaror.

Antal engångsplastprodukter släppt eller tillhandahållna på marknaden 2022	Antal producenter
>100 miljoner	11
10 - 100 miljoner	35
1 miljon - 10 miljoner	45
100 000 - 1 miljon	47
10 000 – 100 000	31
< 10 000	86

Tabell 4 förstärker bilden av att det finns ett mindre antal producenter som släpper ut eller tillhandhåller ett stort antal produkter på marknaden och större antal producenter som sätter relativt få produkter på marknaden.

Att en producent sätter få produkter på marknaden behöver inte betyda att det är en liten verksamhet, bara att engångsplastprodukter som omfattas av produktavgift inte är en del av deras huvudsakliga verksamhet.

I tabell 5 nedan redovisas produktavgiften för respektive produktkategori samt den totala, genomsnittlig och medianavgiften.

Tabell 5. Produktavgifter, total avgift samt genomsnittlig och medianavgift för respektive produktkategori (2022) (avrundat till närmsta 100-tal där relevant).

	Avgift per produkt (öre)	Totalt avgift (kr)	Genomsnittlig avgift (kr/producent)	Medianavgift (kr/producent)
Lock till muggar	0,132	292 300	5 800	52
Flexibla omslag	0,935	26 588 400	212 700	9 400
Matlådor	0,334	2 275 200	27 400	182
Muggar	0,0595	501 800	6 500	93
Andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter,	0,165	178 600	5 000	50
Tobaksvaror med filter + filter	2,74	147 619 800	21 088 500	760 500
Totalt		**177 456 100**	**685 200**	**551**

Som nämnts ovan förekommer flera producenter i mer än en produktkategori. I tabell 6 nedan redovisas hur de totala avgiftsintervallen fördelar sig mellan producenterna.

Tabell 6. visar hur den totala produktavgiften fördelar sig över antalet producenter.

Totalt produktavgift	Antal producenter
>1 miljon	9
500 000 – 1 miljon	5
100 – 499 999	24
50 000 – 99 999	13
10 000 – 49 9990	33
1 000 - 10 000	38
<1 000	137

Flera av de producenter som tillhandahöll muggar på marknaden tillhandahöll även engångsplastlock och matlådor på marknaden. Dessa produkter används tex. inom verksamheter som serverar mat och dryck, ofta för att konsumeras någon annanstans. Möjligheten att ta med mat och dryck från försäljningsstället förekommer hos en rad olika typer av verksamheter.

Utifrån de olika kategorier som ingår i SCB:s restaurangindex[25], antas matlådor för hämtmat framför allt förekomma inom följande kategorier: kaféer/konditorier, snabbmatsrestauranger, lunch-och kvällsresturanger och trafiknära restauranger. För de två sistnämnda kategorierna ökade försäljningsvolymen under första kvartalet 2024 jämfört med första kvartalet 2023 trots prisökningar. För kaféer/konditorier och snabbmatsrestauranger sjönk i stället försäljningsvolymen med 3,9 respektive 0,1 procent under samma period.

Produktavgifter på engångs-muggar, -lock och – matlådor i plast kan förväntas innebära att vissa företag gör förändringar i verksamheten för att minska användningen av dessa produkter. En del av de aktörer som använder dessa produkter till konsument kan förväntas sluta använda dem, medan andra, där det är möjligt, övergår till produkter av annat material. Möjligheten att gå över till alternativ som inte innehåller plast bedöms ännu till viss del begränsas av utbudet på plastfria alternativ.

En annan möjlighet är att erbjuda flergångsalternativ, framför allt vad gäller muggar och matlådor. Som nämndes tidigare (se avsnitt 3.2) kan kravet på att erbjuda flergångsalternativ för muggar och matlådor förväntas medföra att förbrukningen av engångsprodukter med plast minskar. Det är dock en konsekvens till följd av förordningen om engångsprodukter. Med tanke på att medianavgiften för producenterna i dessa kategorier är 52 - 182 kronor förväntas ingen större förändring bland de producenter som sätter relativt få produkter på marknaden.

[25] SCB, 2024, Restaurangförsäljningen ökade under första kvartalet 2024 Statistiknyhet från SCB 2024-06-14 8.00. Hämtad 2024-06-20. https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/handel-med-varor-och-tjanster/inrikeshandel/omsattning-inom-tjanstesektorn/pong/statistiknyhet/namnlos6//

Baserat på att försäljningsvolymen för några av de restaurangkategorier som erbjuder mat och dryck för avhämtning har ökat trots prisökningar under året, att produktavgiften är mycket liten per mugg, lock respektive matlåda samt att det finns utmaningar med att gå över till produkter utan plast antas det finnas möjligheter för producenterna att föra den kostnad som produktavgiften innebär vidare till slutkonsumenten.

Minskade försäljningsvolymer för framförallt kaféer/konditorier skulle dock kunna tyda på att företag inom denna kategori skulle ha något svårare att föra vidare produktavgiften till konsumenten. Det pågår dock en utveckling när det gäller plastfria förpackningar och lanseras fungerande alternativ som inte innebär en mycket högre kostnad kan efterfrågan på dessa produkter påverkas. På kort sikt förväntas dock inte efterfrågan på muggar, lock och matlådor minska i någon betydande omfattning framöver utöver den minskning som förväntas uppstå ändå till följd av andra krav.

Flexibla omslag används för många olika typer av livsmedel så det är svårt att säga något generellt om konsumtionen av eller priselasticiteten för varor förpackade i flexibla omslag. Men en delmängd av de flexibla omslagen används för att förpacka godis, glass och snacks. Konsumtionen av glass, godis och chips har stadigt ökat under åren.

Enligt statistik från SCB[26] har försäljningen av konfektyr, choklad och glass (i fast priser) ökat med nästan 25 procent mellan 2016 och 2022. Försäljningen av chips har nästan fördubblats under åren 2000 och 2019.[27]
Flexibla omslag används även för färsk frukt och färska grönsaker. När det gäller frukt så har försäljningen, i fasta priser minskat med 6,1 procent under perioden 2016 – 2022, motsvarande siffra för grönsaker är – 4,6 procent. Fram till 2021 så ökade dock försäljningen.[28]

Detta tyder på att det finns möjligheter för många av producenterna som producerar flexibla omslag för glass, chips och godis att föra vidare den kostnad som produktavgiften innebär på konsumenterna utan att försäljningen ska påverkas negativt.

För de producenter som använder flexibla omslag till att förpacka frukt kan möjligheten att föra kostnaden vidare påverkas av den minskad försäljningen under det senaste året. Möjligheterna att byta material i de flexibla omslagen bedöms som begränsade, då det ofta är just plastens egenskaper som är attraktiva.

[26] SCB, Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln efter varugrupp (enligt COICOP), Fasta priser, År 2016 - 2022 varugrupp 01.1.8.3-6 konfektyr, choklad och glass, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HA__HA0103__HA0103A/LivsN
[27] SCB, Chips, läsk och glass i stora lass, senast uppdaterad 2021-07-27, www.scb.se/hitta-statistik/redaktionellt/chips-lask-och-glass-i-stora-lass/,hämtad 2023-06-29.
[28] SCB, Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln efter varugrupp (enligt COICOP), Fasta priser, År 2016 - 2022 varugrupp 01.1.6.1-7 frukt (färsk, kyld eller fryst) respektive 01.1.7.1-4+7 grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst), https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HA__HA0103__HA0103A/LivsN

Även om medianavgiften är relativt hög (9 400 kr) förväntas inte avgiften innebär att större förändringar sker i de verksamheter där flexibla material används. En produktavgift på flexibla material förväntas därför inte innebära att efterfrågan på flexibla omslag minskar i någon betydande omfattning. Vilket i sin tur innebär att de berörda företagen inte förväntas påverkas negativt.

De producenter som använder andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter bedöms i nuläget har begränsade möjligheter att övergå till produkter tillverkade i andra material eller till flergångsförpackningar. Viss förändring kan dock komma att ske om det utvecklas pappersförpackningar utan plast i vätskebarriären. Bedömningen är dock att producenterna på kort sikt kommer föra kostnaden vidare till slutkonsument, men att det på lite längre sikt kan ske förändringar i företagens verksamhet som innebär att mängden produkter inom denna kategori minskar.

Produktavgiften för tobaksvaror med filter och filter för tobaksvaror är högre än för andra engångsplastprodukter på grund av deras förekomst i nedskräpningssammanhang. Enligt branschen pågår det utveckling av plastfria filter för tobaksprodukter men det finns ännu inga alternativ på marknaden. Det finns inte heller några återanvändningsbara filter för tobaksprodukter. Det innebär att tobaksproducenterna antingen måste föra hela eller delar av kostnaden vidare till konsumenterna eller genomföra ändringar i verksamheten för att minska kostnaderna på annat håll. Privatimport och förekomst av illegal handel med cigaretter påverkar möjligheten att föra kostnaden vidare till konsumenterna.

Ett vanligt paket med 20 cigaretter kostar mellan 60–80 kronor att köpa, det innebär att en cigarett kostar 3 – 4 kronor. En avgift på 2,74 öre per cigarett innebär att priset på cigaretter ökar med i storleksordningen 0,8 procent under förutsättning att hela avgiften förs vidare till konsumenten.

I Finansdepartementets publikation Beräkningskonventioner 2024[29] används -0,2 som priselasticitet för cigaretter och röktobak. Detta är en sammanvägd bedömning utifrån de studier och analyser gällande priselasticiteten på cigaretter och röktobak som har genomförts. En priselasticitet på -0,2 innebär att konsumtionen av registrerade cigaretter och röktobak minskar med 0,2 procent när priset på cigaretter höjs med 1 procent. Det skulle innebära att om hela produktavgiften övervältras på konsumenterna (hushållen) och priset på en cigarett höjs med 0,8 procent antas konsumtionen av cigaretter minska med 0,16 procent.

Utifrån antagandet att ett filter kostar 1–2 kronor och samma resonemang som för tobaksprodukter ovan väntas förbrukningen av filter minska med 0,03 – 0,001 procent om hela produktavgiften på 2,74 öre förs vidare till slutkonsumenten. Det är en så pass liten minskning att det inte förväntas innebär att företagen som sätter filter på marknaden måste genomföra några betydande förändringar i verksamheten. Till dess att plastfria filter utgör ett alternativ till

[29] Finansdepartementet 2024, Beräkningskonventioner, En rapport från skatteekonomiska enheten i Finansdepartementet, ISBN 978-91-519-1523-4, ISSN 1650–0741, sida 143.

filter med plast så förväntas producenterna i den mån det är möjligt att föra kostnaden för produktavgiften vidare till slutkonsumenten.

5.3. Konsekvenser för konsumenter

I begreppet konsumenter ingår både privatpersoner och verksamheter. Det som avses är den aktör som slutligen köper en produkt som omfattas av produktavgift. När det gäller tobaksvaror och filter är dock utgångspunkten att det endast är hushåll som är konsumenter.

Hur konsumtionen av de övriga produkter som är förpackade eller serveras i berörda engångsplastprodukter fördelas mellan hushåll och verksamheter saknas det uppgifter om, men gissningsvis står hushåll generellt för en större andel av konsumtionen.

5.3.1. Konsekvenser till följd av produktavgifter på tobaksvaror och filter

Endast en begränsad andel av hushållen berörs av produktavgifter på tobaksvaror och filter. År 2022 uppgav sex procent av den svenska befolkningen i åldern 16–84 år att de röker dagligen.[30] Med en folkmängd i Sverige på 10,5 miljoner människor år 2022[31] så innebär det att antalet dagliga rökare är ungefär 630 000.

Daglig rökning skiljer sig åt mellan olika grupper i samhället. Daglig rökning är något vanligare bland kvinnor än män. Det är även vanligare i de högre åldersgrupperna (personer som är 44 - 84 år) jämfört med i lägre åldersgrupper. Andelen som röker är högre bland personer med endast förgymnasial utbildning, bland personer med sjukpenning eller annan aktivitetsersättning, arbetssökande och bland låginkomsttagare.[32]

Utöver de sex procent som angett att de röker dagligen så angav fem procent att de röker ibland. Det motsvarar ungefär ytterligare 630 000 personer. För de som angett att de röker ibland är rökning vanligast i den lägsta åldersgruppen (16–29 år). [33]

Ett högre pris på cigaretter och filter för tobaksvaror kommer därmed framför allt medföra ökade kostnader för rökare i redan socioekonomiskt utsatta grupper och för de unga som röker ibland. Kostnaderna för tobaksvaror med filter och filter för användning med tobaksvaror förväntas öka med drygt 147 miljoner kronor till följd av produktavgifterna för 2024. De innebär i genomsnitt ökade kostnader på cirka 120 kronor under ett år för de som röker. De som röker dagligen kommer bära en större del av kostnaden än de som röker ibland.

---

[30] Folkhälsomyndigheten, Vuxnas bruk av tobaks-och nikotinprodukter, www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/utveckling-inom-andts-anvandning-och-ohalsa/anvandning/anvandning-av-tobaks-och-nikotinprodukter/vuxnas-bruk-av-tobaks--och-nikotinprodukter/, hämtad 2023-06-30.
[31] SCB, 2022, Sveriges befolkning, senast uppdaterad 2022-12-27, https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/sveriges-befolkning/, hämtad 2023-06-30.
[32] Folkhälsomyndigheten, Vuxnas bruk av tobaks-och nikotinprodukter, www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/utveckling-inom-andts-anvandning-och-ohalsa/anvandning/anvandning-av-tobaks-och-nikotinprodukter/vuxnas-bruk-av-tobaks--och-nikotinprodukter/, hämtad 2023-06-30.
[33] Ibid.

Resultaten från en forskningssammanställning[34] visade att vid en skattehöjning så minskade förbrukningen av cigaretter mer hos unga och människor med låg socioekonomisk status (ex. vuxna med lägre utbildningsnivå arbetslösa eller människor som låga inkomster) jämfört med befolkningen som helhet. Det kan då antas att den minskade konsumtionen som förväntas till följd av produktavgiften i större utsträckning kommer att ske hos yngre som röker och hos rökare med låg socioekonomisk status än inom andra kategorier rökare.

5.3.2. Konsekvenser till följd av produktavgifter för övriga engångsplastprodukter

Både hushåll och verksamheter kommer att indirekt beröras av produktavgifterna på andra engångsplastprodukter än tobaksvaror och filter. Hushållen och verksamheterna kommer att beröras på flera olika sätt. Till att börja med genom att priserna på de produkter som förpackas eller serveras i engångsartiklar som omfattas av produktavgifterna förväntas höjas. Detta till följd av att berörda producenter förväntas för över kostnaden för avgifterna på nästa aktör i ledet ned till slutkonsumenten.

Under antagandet att hela produktavgiften för de muggar, lock till muggar, flexibla omslag, matlådor inklusive lock samt dryckesbehållare som berörs skulle föras vidare till slutkonsumenten skulle kostnaderna för konsumenterna öka med nästan 30 miljoner kronor. Om det antas att hushållen står för 90 procent av konsumtionen skulle det innebära ökade kostnader på cirka 5,50 kronor per hushåll till följd av produktavgifterna för 2024.

Hushållen och verksamheterna kommer även på lite längre sikt beröras genom att produktavgiften i vissa fall förväntas leda till att företag genomför vissa förändringar i sin verksamhet. Det kan tex. vara att skippa förpackningen, övergå till annat material än plast i de engångsprodukter där det är möjligt, övergå till flergångsprodukter eller införa pantsystem för produkterna. Denna förändring i verksamheterna drivs även på av flera andra regleringar än nedskräpningsförordningen och den föreslagna föreskriften. Vad konsekvenserna blir för konsumenterna till följd av detta är svårt att veta.

5.4. Konsekvenser för grossister, återförsäljare och verksamheter som använder de avgiftsbelagda produkterna i sin verksamhet

I de fall när de berörda producenterna inte är de som direkt använder de avgiftsbelagda produkterna i sin verksamhet mot slutkonsument kommer även grossister och återförsäljare för de berörda produkterna att beröras. Även verksamheter som använder de avgiftsbelagda produkterna i sin verksamhet för att servera mat och dryck eller förpacka produkter kommer beröras. Precis som när det gäller de berörda producenterna förekommer dessa i många olika branscher (till exempel inom restaurangbranschen, livsmedelsbranschen, dagligvaruhandeln, detaljhandel och konfektyrbranschen).

Samtidigt som aktörerna finns inom många olika branscher är det bara de aktörer som handlar med/använder de avgiftsbelagda engångsplastprodukterna som kan

[34] Bader P, Boisclair D, Ferrence R. Effects of tobacco taxation and pricing on smoking behavior in high-risk populations: a knowledge synthesis. Int J Environ Res Public Health. 2011 Nov;8(11):4118-39. doi: 10.3390/ijerph8114118. Epub 2011 Oct 26.

komma att beröras. I tabell 7 nedan redovisas antalet företag och antal anställda inom en del av de SNI-koder där det bedöms finnas grossister, återförsäljare eller företag som använder aktuella produkter i sin verksamhet för att förpacka mat och dryck.

Tabell 7. Visar antalet företag och antal anställda inom en del av de SNI-koder där det bedöms finnas grossister, återförsäljare eller företag som använder aktuella produkter i sin verksamhet.

	Antal anställda									
Verksamhet (SNI-kod)	**0**	**1-4**	**5-9**	**10-19**	**20-49**	**50-99**	**100-199**	**200-499**	**500+**	**Summa**
Restauranger (56.100)	10648	7911	4151	2923	1466	224	52	22	21	**27419**
Cateringföretag för enskilda evenemang (56.210)	1340	227	64	53	22	4	1	1	0	**1712**
Partihandel med tobak (46.350)	78	24	11	1	2	1	3	1	0	**121**
Partihandel med socker, choklad och socker konfektyrer (46.360)	192	58	22	23	31	16	2	0	0	**344**
Partihandel med frukt och grönsaker (46.310)	355	123	50	31	24	12	2	1	1	**599**
Icke specialiserad partihandel med livsmedel, dryck och tobak (46.390)	650	280	63	52	35	11	4	2	5	**1102**
Tobaksaffärer (47.260)	429	344	86	18	7	0	0	0	0	**844**
Frukt- och grönsaksaffärer (47.210)	143	68	22	10	3	0	0	0	0	**246**
Kött- och charkuteriaffärer (47.220)	147	74	22	12	5	0	0	0	0	**260**
Konfektyrbutiker (47.242)	517	267	119	65	7	2	0	1	0	**978**
Brödbutiker (47.241)	301	158	96	65	26	2	0	0	1	**649**
Summa	**14 800**	**9534**	**4706**	**3253**	**1628**	**282**	**64**	**28**	**19**	**34314**

Även om de företag som indirekt berörs endast utgör en delmängd av de som redovisas i tabellen (sannolikt finns det även företag inom andra SNI-koder som kan beröras) så är det tydligt att det sannolikt framförallt är mindre företag (enmansföretag (43 procent), mikroföretag med 1-9 anställda (41 procent) eller små företag med 10-49 anställda (14 procent)) som berörs.

Vilka konsekvenser som uppstår för dessa företag är svårt att säga generellt och beror på möjligheten att direkt föra den ökade kostnaden vidare till slutkonsument. Konsekvenser som kan uppstå kan dels innebära minskad försäljning till följd av prishöjningar (framför allt för filter och tobaksprodukter, men även att de kan komma att göra förändringar i verksamheten till följd av att priset på engångsplastprodukter ökar (t.ex. använda/erbjuda återanvändbara produkter, övergår till produkter i annat material).

5.5. Konsekvenser för miljön

Produktavgiften förväntas på lite längre sikt bidra till att användningen, och därmed nedskräpningen av engångsplastprodukter minskar vilket är positivt ur miljösynpunkt. En övergång till flergångsalternativ som återanvänds innebär generellt även en resursbesparing vilket är positivt ur miljösynpunkt. Vilka miljökonsekvenser som uppstår till följd av en övergång till andra material beror till stor på vilka material som ersätter och i vilken utsträckning det sker. Det är svårt att säga vilka konsekvenser det skulle medföra i dagsläget.

5.6. Konsekvenser för övriga

För landets 290 kommuner förväntas föreskriften innebära att kommunerna kan få ersättning för sina kostnader för att hantera nedskräpning av berörda engångsplastprodukter. Föreskriften bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen. Inga konsekvenser förväntas uppstå för Naturvårdsverket eller övriga myndigheter. Förslaget påverkar inte heller statsbudgeten.

6. Tidpunkt för ikraftträdande och informationsinsatser

Den planerade tidpunkten för ikraftträdande för föreskriften är under hösten 2024. Enligt nedskräpningsförordningen ska produktavgifter betalas för första gången under 2024 (ballonger och våtservetter beläggs med avgift från år 2025).

Föreskriften måste beslutas och publiceras innan avier för produktavgiften kan skickas ut. För de företag som berörs är det bra att få reda på avgiften per produkt i så god tid som möjligt, så de kan vidta eventuella åtgärder innan avin kommer.

Att produktavgifter ska införas som en del av nedskräpningsavgiften har varit beslutat sedan november 2021. Naturvårdsverket har via vägledning på myndighetens hemsida tagit fram information om produktavgiften samt hur producenter berörs. Naturvårdsverket kommer fortsätta med att sprida information om produktavgiftens storlek på hemsidan samt eventuellt göra riktade kommunikationsinsatser till de berörda producenterna.

Under arbetet med föreskriften har Naturvårdsverket en referensgrupp. Syftet med referensgruppen är konsultation och dialog med aktörer som berörs av produktavgiften för att kunna möjliggöra ett bra genomförande av förordningen. Det är ett forum för samverkan kring frågor, stöd och information gällande produktavgiften. Det är också en kanal för spridning av stöd och information från Naturvårdsverket ut till berörda aktörer.

I referensgruppen ingår följande aktörer:

- Convenience Stores Sweden
- JTI Sweden
- IKEM - Innovations- och kemiindustrierna i Sverige AB
- KTF - Kemisk Tekniska Företagen
- Livsmedelsföretagen
- Philip Morris International/Swedish Match
- Skogsindustrierna
- Svensk dagligvaruhandel
- Svensk handel

- Svenskt näringsliv
- Svenska Tobaksleverantörsföreningen
- Visita

Vår bedömning är därför att de som berörs av föreskriften redan är informerade om att den kommer och att det därför inte krävs några speciella informationsinsatser utöver de som Naturvårdsverket redan genomfört.

7. Utvärdering av föreskriften

Produktavgiften ska årligen revideras och enligt nedskräpningsförordningen ska Naturvårdsverket vartannat år (nästa gång 2025) baserat på de nationella skräpmätningarna redovisa om det finns behov av fler produkter omfattas av avgiftsskyldighet samt redovisa hur kommunernas kostnader och fördelningen mellan olika produkter förändras. Det innebär att det regelbundet kommer ske justeringar av avgiftsnivån och att produktavgiften löpande följs upp. Genom de regelbundna skräpmätningarna kommer Naturvårdsverket följa nedskräpningen utvecklas. Naturvårdsverket har även uppdrag att vid behov föreslå åtgärder om nedskräpningen inte minskar enligt de mål som är uppsatta.